

© О.І.Денисенко, М.П.Перепічка, Н.М.Настас, О.В.Денисенко, М.С.Винник

УДК 616.5:616.9/.97]:37.016:614.253.4:340.12

АКТУАЛЬНІСТЬ ВИСВІТЛЕННЯ АСПЕКТІВ ПРАВОВИХ ЗНАНЬ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ІНФЕКЦІЙНИХ ШКІРНИХ ТА ВЕНЕРИЧНИХ ХВОРОБ ЗДОБУВАЧАМ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

О.І.Денисенко¹, М.П.Перепічка¹, Н.М.Настас², О.В.Денисенко², М.С.Винник¹

¹Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці,

²Чернівецький медичний фаховий коледж

Мета роботи. Обґрунтувати актуальність та розглянути різні аспекти висвітлення правових знань під час викладання інфекційних шкірних та венеричних хвороб здобувачам медичної освіти різного освітнього рівня.

Матеріали та методи. Проведено аналіз тематичних публікацій та розгляд різних статей законодавчих актів України, які стосуються надання населенню країни медичної допомоги при виникненні інфекційних дерматозів та венеричних хвороб, а також аспекти їх викладання здобувачам медичної освіти.

Результати. Аналіз тематичних публікацій та власний педагогічний досвід свідчать про важливість висвітлення різних аспектів правових знань під час викладання інфекційних шкірних та венеричних хвороб студентам медичних факультетів вищих медичних навчальних закладів, а також студентам медичних коледжів, що підвищує рівень їх фахових знань із дисципліни, а також сприяє попередженню ними порушень основних положень чинного законодавства, що стосуються пацієнтів дерматовенерологічного профілю.

Висновок. Висвітлення аспектів правових знань є важливою складовою педагогічного процесу при викладанні інфекційних шкірних та венеричних хвороб здобувачам медичної освіти різного освітнього рівня для забезпечення підготовки висококваліфікованих медичних працівників для галузі охорони здоров'я та попередження у майбутній їх професійній діяльності порушень чинного законодавства.

Ключові слова: здобувачі медичної освіти, правові знання, інфекційні шкірні та венеричні хвороби.

Вступ

Для забезпечення успішного реформування медичної галузі України та реалізації Закону України “Про вищу освіту” актуальним завданням навчальних закладів вищої медичної освіти та медичних коледжів є підвищення якості фахової підготовки медичних працівників різних ланок практичної охорони здоров'я з метою надання населенню країни висококваліфікованої медичної допомоги, у тому числі – пацієнтам дерматовенерологічного профілю [1, 12].

У цьому аспекті підвищуються вимоги до забезпечення якісної підготовки медичних працівників як на додипломному, так і післядипломному етапах набуття фахових знань, що передбачає не лише оптимізацію теоретичної та практичної підготовки здобувачів освіти у медичних навчальних закладах, але й формування моральних принципів та правової свідомості майбутніх медичних фахівців різного рівня з метою належного виконання у подальшому своїх професійних обов'язків та попередження порушень ними положень чинного

законодавства [8, 9, 13]. У зв'язку зі значним поширенням серед населення України інфекційних дерматозів та інфекцій, що передаються статевим шляхом [1, 6, 11], особливо актуальним є висвітлення аспектів правових знань при викладанні здобувачам медичної освіти інфекційних шкірних та венеричних хвороб, що не лише підвищує рівень їх фахових знань із дисципліни, а також сприяє попередженню ними у майбутній професійній діяльності порушень основних положень чинного законодавства.

Мета роботи

Обґрунтувати актуальність та розглянути різні аспекти висвітлення правових знань під час викладання інфекційних шкірних та венеричних хвороб здобувачам медичної освіти різного освітнього рівня.

Матеріали та методи

Проведено аналіз тематичних фахових публікацій та розгляд різних статей законодавчих актів України, які стосуються надання населенню країни медичної допомоги при виникненні інфекційних дерматозів та венеричних хвороб, а також аспекти їх викладання здобувачам медичної освіти різного освітнього рівня.

Результати та обговорення

Реорганізація медичної галузі України насамперед передбачає зростання ролі первинної ланки охорони здоров'я, у зв'язку з чим актуальною задачею закладів вищої медичної освіти є забезпечення якісної підготовки майбутніх лікарів загальної практики - сімейної медицини та медичних працівників середньої ланки надання медичної допомоги населенню країни, що є запорукою успішного проведення медичної реформи [10]. Зважаючи на істотне розширення спектру нозологій, у тому числі дерматовенерологічного профілю, з якими будуть стикатися у своїй практичній діяльності лікарі загальної практики - сімейної медицини та медичні працівники середньої ланки галузі охорони здоров'я, однією з важливих задач підготовки медичних працівників первинної ланки є викладання правових аспектів медичної діяльності, зокрема тих законодавчих актів і положень,

що стосуються обстеження чи надання медичної допомоги хворим із патологією шкіри [2, 7]. Аналіз фахових публікацій та власний лікувальний досвід свідчить про значне поширення серед населення країни інфекційних шкірних захворювань (дерматомікози, дерматозоонози та ін.), а також збереження в окремих регіонах високого рівня захворюваності на інфекції, що передаються статевим шляхом (сифіліс та ін.) [1, 6, 11], що обґрунтовує актуальність та необхідність висвітлення студентам медичних факультетів вищих медичних навчальних закладів та студентам медичних коледжів аспектів правових знань у першу чергу під час викладання інфекційних шкірних та венеричних хвороб. У цьому аспекті особливо актуальним є висвітлення майбутнім медичним працівникам різного рівня положень Закону України "Про захист населення від інфекційних хвороб" [4]. Так, під час викладання студентам медичних факультетів та медичного коледжу навчальних тем, присвячених інфекційним шкірним та венеричним захворюванням, викладачі кафедри дерматовенерології Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» та Чернівецького медичного фахового коледжу звертають увагу здобувачів медичної освіти на основні статті Закону України "Про захист населення від інфекційних хвороб", зокрема положення про обов'язкове лікування та правовий захист хворих на інфекційні хвороби, що передаються статевим шляхом (стаття № 26 Закону України "Про захист населення від інфекційних хвороб"), порядок реєстрації та обліку інфекційних хворих (стаття № 35 цього ж Закону) тощо [4]. У сучасних умовах надання населенню медичної допомоги працівники охорони здоров'я різного рівня та фаху повинні також знати основні положення Закону України "Основи законодавства України про охорону здоров'я" [3], зокрема наступні статті з розділу IV "Забезпечення здорових і безпечних умов життя": стаття 30 "Запобігання інфекційним захворюванням, небезпечним для населення", яка передбачає, що у

випадку "... окремих особливо небезпечних інфекційних захворювань можуть здійснюватися обов'язкові медичні огляди, профілактичні щеплення, лікувальні та карантинні заходи в порядку, встановленому законами України", а також стаття 31 "Обов'язкові медичні огляди", що регламентує обов'язкові профілактичні медичні огляди неповнолітніх, вагітних жінок, працівників підприємств, установ і організацій з шкідливими і небезпечними умовами праці, військовослужбовців та осіб, професійна чи інша діяльність яких пов'язана з обслуговуванням населення або підвищеною небезпекою для оточуючих. Водночас здобувачам медичних знань наголошується на важливості збереження лікарської таємниці щодо даних результатів обстеження венеричних хворих, інтимних та сімейних сторін їх життя (стаття № 40 з "Основ законодавства..."), а також про відповідальність за порушення медичними працівниками законодавства про охорону здоров'я (стаття № 80 цього ж Закону) [3]. З метою кваліфікованого, з точки зору правових відносин, виконання своїх професійних обов'язків та уникнення порушень законів про охорону здоров'я, особливо важливим для майбутніх медичних фахівців різного рівня є знання розділів "Кримінального кодексу України" [5], в яких передбачено кримінальну та адміністративну відповідальність осіб за зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби (стаття № 130), розголошення відомостей про проведення медичного огляду на виявлення зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби (стаття

№ 132) та зараження венеричною хворобою (стаття № 133). Знання вище наведених статей законів України про охорону здоров'я є важливим не лише для кваліфікованого виконання своїх професійних обов'язків лікарями різних спеціальностей та медичними працівниками середньої ланки галузі охорони здоров'я, але й для проведення цілеспрямованої санітарно-просвітньої роботи серед пацієнтів та пересічного населення з метою своєчасної діагностики, лікування та попередження поширення інфекційних шкірних та венеричних захворювань. Таким чином, викладання аспектів правових знань є одним із важливих розділів педагогічного процесу на кафедрах дерматовенерології та медичних фахових коледжів, у тому числі при викладанні здобувачам медичної освіти інфекційних дерматозів та венеричних хвороб, що спрямоване на підготовку висококваліфікованих медичних працівників первинної ланки галузі охорони здоров'я та попередження ними порушень основних положень чинного законодавства, у тому числі тих, що стосуються хворих на інфекційні шкірні та венеричні хвороби.

Висновок

Висвітлення аспектів правових знань є важливою складовою педагогічного процесу при викладанні інфекційних шкірних та венеричних хвороб здобувачам медичної освіти різного освітнього рівня для забезпечення підготовки висококваліфікованих медичних працівників для галузі охорони здоров'я та попередження у майбутній їх професійній діяльності порушень чинного законодавства.

Список літератури

1. Айзатулов Ю.Ф. Кожные болезни и инфекции, передаваемые половым путем. Этиология, патогенез, клиника, диагностика и лечения. Донецк: Каштан, 2013. 711 с.
2. Денисенко О.І., Перепічка М.П.

Актуальність викладання аспектів правових знань лікарям спеціальності "Загальна практика - сімейна медицина" при вивченні дерматовенерології. *Актуальні питання вищої медичної та фармацевтичної освіти: досвід, проблеми, інновації та сучасні технології*: матеріали

навчально-методичної конференції (22 квітня 2015 р.). Чернівці, 2015: 268-269.

3. Закон України “Основи законодавства України про охорону здоров’я”. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>.

4. Закон України “Про захист населення від інфекційних хвороб”. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1645-14#Text>.

5. Кримінальний кодекс України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2001-05#Text>.

6. Мавров Г.І., Миронюк В.І., Осінська Т.В. Поширення інфекцій, що передаються статевим шляхом, серед споживачів психогенних речовин: аналіз сексуальних мереж. *Дерматологія та венерологія*. 2018; 2 (80): 35-42.

7. Правові аспекти викладання теми «ВІЛ-інфекція/СНІД» студентам спеціальності «Сестринська справа» / О.В. Денисенко, М.П. Перепічка, О.І. Денисенко, Н.Б. Бродовська. *Актуальні питання вищої медичної та фармацевтичної освіти: досвід, проблеми, інновації та сучасні технології: матеріали навчально-методичної конференції* (Чернівці, 17 квітня 2019 р.). Чернівці, 2019: 72-73.

8. Савицька Н.І., Мочульська О.М. Формування правової компетентності керівників медсестринства на етапі післядипломної освіти. *Медична освіта*. 2019; 2: 107-113. <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2019.2.9872>.

9. Сопіга М.О., Пилипишин О.І. Соціально-психологічні методи забезпечення якості освіти майбутніх лікарів. *Медична освіта*. 2020; 2: 133-136. <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2020.2.11163>.

10. Стрільчук, Л.М., Шумлянський, І.В., Ільницька, Л.А. Якісна підготовка лікаря загальної практики - сімейної медицини – запорука успішності медичної реформи. *Практичний лікар*. 2015; 2: 75-77.

11. Сучасні тенденції захворюваності та епідеміології сифілісу в Чернівецькій області / О.І. Денисенко, В.В. Бойко, М.П. Перепічка та ін. *Журнал*

дерматовенерології та косметології ім. М.О.Торсуєва. 2019; 1(41): 47-52.

12. Шатило В.Й., Гордійчук С.В. Забезпечення якості освітньої діяльності як шлях реалізації Закону України “Про вищу освіту”. *Медична освіта*. 2015; 2: 94-98.

13. Humenna I.R., Nakhaieva Ya.M. The moral principles formation of future doctors during the educational process. *Медична освіта*. 2020; 2: 56-60. <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2020.2.11147>

References

1. Ayzyatulov YU.F. Kozhnyye bolezni i infektsii, peredavayemyye polovym putem. Etiologiya, patogenez, klinika, diagnostika i lecheniya (Rus). Donetsk: Kashtan, 2013. 711 s.

2. Denysenko O.I., Perepichka M.P. Aktualnist vykladannia aspektiv pravovykh znan likariam spetsialnosti “Zahalna praktyka - simeina medytsyna” pry vyvchenni dermatovenerolohii (Ukr). *Aktualni pytannia vyshchoi medychnoi ta farmatsevtichnoi osvity: dosvid, problemy, innovatsii ta suchasni tekhnolohii: materialy navchalno-metodychnoi konferentsii* (22 kvitnia 2015 r.). Chernivtsi, 2015: 268-269.

3. Zakon Ukrayiny “Osnovy zakonodavstva Ukrayiny pro okhoronu zdorov'ya” (Ukr). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>.

4. Zakon Ukrayiny “Pro zakhyst naselennya vid infektsiynykh khvorob” (Ukr). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1645-14#Text>.

5. Kryminal'nyy kodeks Ukrayiny (Ukr). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2001-05#Text>.

6. Mavrov H.I., Myroniuk V.I., Osinska T.V. Poshyrennia infektsii, shcho peredaiutsia statevym shliakhom, sered spozhyvachiv psykhohennykh rehovyn: analiz seksualnykh merezh (Ukr). *Dermatolohiia ta venerolohiia*. 2018; 2(80): 35-42.

7. Pravovi aspekty vykladannia temy «VIL-infektsiia/SNID» studentam spetsialnosti «Sestrynska sprava» (Ukr) / O.V.

Denysenko, M.P. Perepichka, O.I. Denysenko, N.B. Brodovska. *Aktualni pytan- nia vyshchoi medychnoi ta farmatsevychnoi osvity: dosvid, problemy, innovatsii ta suchasni tekhnolohii: materialy navchalno- metodychnoi konferentsii* (Chernivtsi, 17 kvitnia 2019 r.). Chernivtsi, 2019: 72-73.

8. Savyts'ka N.I., Mochul's'ka O.M. Formuvannya pravovoyi kompetentnosti kerivnykiv medsestrynstva na etapi pislyady- ploynoyi osvity (Ukr). *Medychna osvita*. 2019; 2: 107-113. <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2019.2.9872>.

9. Sopiha M.O., Pylypyshyn O.I. Sotsi- al'no-psykholohichni metody zabezpechennya yakosti osvity maybutnikh likariv (Ukr). *Medychna osvita*. 2020; 2: 133-136. <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2020.2.11163>

10. Strilchuk, L.M., Shumlianskyi, I.V., Ilnytska, L.A. Yakisna pidhotovka likaria

zahalnoi praktyky - simeinoi medytsyny – zaporuka uspishnosti medychnoi reform (Ukr). *Praktychnyi likar*, 2015; 2: 75-77.

11. Suchasni tendentsii zakhvoriuvanosti ta epidemiolohii syfilisu v Chernivetskii ob- lasti (Ukr) / O.I. Denysenko, V.V. Boiko, M.P. Perepichka ta in. *Zhurnal derma- tovenolohii ta kosmetolohii im. M.O.Torsuieva*. 2019; 1(41): 47-52.

12. Shatylo V.Y., Hordiychuk S.V. Zab- ezpechennya yakosti osvity diyal'nosti yak shlyakh realizatsiyi Zakonu Ukrayiny "Pry vyshchu osvitu" (Ukr). *Medychna osvita*. 2015; 2: 94-98.

13. Humenna I.R., Nakhaieva Ya.M. The moral principles formation of future doctors during the educational process. *Медицина osvita*. 2020; 2: 56-60. <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2020.2.11147>.

РЕЗЮМЕ

АКТУАЛЬНОСТЬ ОСВЕЩЕНИЯ АСПЕКТОВ ПРАВОВЫХ ЗНАНИЙ ПРИ ПРЕПО- ДАВАНИИ ИНФЕКЦИОННЫХ КОЖНЫХ И ВЕНЕРИЧЕСКИХ БОЛЕЗНЕЙ СОИС- КАТЕЛЯМ МЕДИЦИНСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ

О.И. Денисенко, М.П. Перепичка, Н.Н. Настас, А.В. Денисенко, М.С. Винник

Цель работы. Обосновать актуальность и рассмотреть различные аспекты освещения право- вых знаний при преподавании инфекционных кожных и венерических болезней соискателям медицинского образования разного уровня.

Материалы и методы. Проведен анализ тематических публикаций и рассмотрение различ- ных статей законодательных актов Украины, касающихся предоставления населению страны медицинской помощи при возникновении инфекционных дерматозов и венерических болез- ней, а также аспекты их преподавания соискателям медицинского образования.

Результаты. Анализ тематических публикаций и собственный педагогический опыт свиде- тельствуют о важности освещения различных аспектов правовых знаний при преподавании инфекционных кожных и венерических болезней студентам медицинских факультетов выс- ших медицинских учебных заведений, а также студентам медицинских колледжей, что по- вышает уровень их профессиональных знаний по дисциплине, а также способствует преду- преждению ими нарушений основных положений действующего законодательства, касаю- щихся пациентов дерматовенерологического профиля.

Вывод. Освещение аспектов правовых знаний является важной составляющей педагогического процесса при преподавании инфекционных кожных и венерических болезней соискателям медицинского образования разного уровня для обеспечения подготовки высококвалифицированных медицинских работников для отрасли здравоохранения и предупреждения в будущей их профессиональной деятельности нарушений действующего законодательства.

SUMMARY

URGENCY OF CLEARING ASPECTS OF LEGAL KNOWLEDGE DURING THE TEACHING OF INFECTIOUS SKIN AND VENEREAL DISEASES TO MEDICAL ACCESSORIES

O.I. Denysenko, M.P. Perepichka, N.M. Nastas, O.V. Denysenko, M.S. Vynnyk

Objective. To substantiate the relevance and consider various aspects of the coverage of legal knowledge in the teaching of infectious skin and sexually transmitted diseases to medical students of different educational levels.

Material and methods. The analysis of thematic publications and consideration of various articles of legislative acts of Ukraine concerning the provision of medical care to the population of the country in the event of infectious dermatoses and sexually transmitted diseases, as well as aspects of their teaching to medical education.

Results. The analysis of thematic publications and own pedagogical experience testify to the importance of covering various aspects of legal knowledge in teaching infectious skin and venereal diseases to medical students of higher medical educational institutions, as well as medical colleges, which increases their professional knowledge of the discipline and helps prevent violations of the main provisions of current legislation concerning patients with dermatovenereological profile.

Conclusions. Coverage of aspects of legal knowledge is an important part of the pedagogical process in teaching infectious skin and sexually transmitted diseases to medical students of different educational levels to ensure the training of highly qualified health workers and prevent future violations of current legislation.